

Uddrag fra

Der, die, Deutsch

Grammatik & strategibog

**Oversigter til brug ved de
skriftlige prøver i tysk.**

Anne Grete Egede Andersen
Marianne Ledstrup

GYLDENDAL

Kan downloades på: www.filer.gyldendal.dk/filer/der-die-deutsch.pdf

Det bestemte kendeord

Det bestemte kendeord bruges, når du skal sætte navneord i bestemt ental og bestemt flertal.

Der Mann (m) • *die* Dame (f) • *das* Brot (n) • *die* Kinder (pl)

	Hankøn	Hunkøn	Intetkøn	Flertal
Nominativ	der	die	das	die
Akkusativ	den	die	das	die
Genitiv	des + (e)s	der	des + (e)s	der
Dativ	dem	der	dem	den + (e)n

2

Det ubestemte kendeord

Det ubestemte kendeord bruges, når du skal sætte navneord i ubestemt ental.

ein Mann (m) • *eine* Dame (f) • *ein* Brot (n)

	Hankøn	Hunkøn	Intetkøn
Nominativ	ein	eine	ein
Akkusativ	einen	eine	ein
Genitiv	eines +(e)s	einer	eines +(e)s
Dativ	einem	einer	einem

Ejestedord/Possessive pronomener

Ejestedord udtrykker et tilhørsforhold til nogen eller noget.

Mein Hund

	Hankøn	Hunkøn	Intetkøn	Flertal
Nominativ	mein	meine	mein	meine
Akkusativ	meinen	meine	mein	meine
Genitiv	meines +(e)s	meiner	meines +(e)s	meiner
Dativ	meinem	meiner	meinem	meinen +(e)n

Personlige stedord/Pronomener

Personlige stedord bøjes i ental og flertal.

Ental	1. person	ich	den, der taler (jeg)
	2. person	du	den, man taler til (du)
	3. person	er sie es	den eller det, man taler om (han, hun, den, det)
Flertal	1. person	wir	dem, der taler (vi)
	2. person	ihr	dem, man taler til (I)
	3. person	sie Sie	dem, man taler om (de) den, man taler høfligt til (De)

3

Personlige stedord bøjes i kasus.

		Nominativ	Akkusativ	Genitiv	Dativ
Ental	1. person	ich	mich	meiner	mir
	2. person	du	dich	deiner	dir
	3. person	er sie es	ihn sie es	seiner ihrer seiner	ihm ihr ihm
Flertal	1. person	wir	uns	unserer	uns
	2. person	ihr	euch	eurer	euch
	3. person	sie Sie	sie Sie	ihrer Ihrer	ihnen Ihnen

Henførende stedord/Relativt pronomen

Henførende stedord (der/som/hvis) indleder henførende bisætninger.

Henførende stedord bøjes i kasus.

	Hankøn	Hunkøn	Intetkøn	Flertal
Nominativ	der	die	das	die
Akkusativ	den	die	das	die
Genitiv	dessen	deren	dessen	deren
Dativ	dem	der	dem	denen

Hjælpeudsagnsord

sein

	Nutid	Datid	Førnutid	Førdatid	Fremtid	
Ental	ich	bin	war	bin ... gewesen	war ... gewesen	werde ... sein
	du	bist	warst	bist ... gewesen	warst ... gewesen	wirst ... sein
	er, sie, es	ist	war	ist ... gewesen	war ... gewesen	wird ... sein
Flertal	wir	sind	waren	sind ... gewesen	waren ... gewesen	werden ... sein
	ihr	seid	wart	seid ... gewesen	wart ... gewesen	werdet ... sein
	sie, Sie	sind (er)	waren (var)	sind ... gewesen (har været)	waren ... gewesen (havde været)	werden ... sein (vil være)

4

haben

	Nutid	Datid	Førnutid	Førdatid	Fremtid	
Ental	ich	habe	hatte	habe ... gehabt	hatte ... gehabt	werde ... haben
	du	hast	hattest	hast ... gehabt	hattest ... gehabt	wirst ... haben
	er, sie, es	hat	hatte	hat ... gehabt	hatte ... gehabt	wird ... haben
Flertal	wir	haben	hatten	haben ... gehabt	hatten ... gehabt	werden ... haben
	ihr	habt	hattet	habt ... gehabt	hattet ... gehabt	werdet ... haben
	sie, Sie	haben (har)	hatten (havde)	haben ... gehabt (har haft)	hatten ... gehabt (havde haft)	werden ... haben (vil have)

werden

	Nutid	Datid	Førnutid	Førdatid	Fremtid	
Ental	ich	werde	wurde	bin ... geworden	war ... geworden	werde ... werden
	du	wirst	wurdest	bist ... geworden	warst ... geworden	wirst ... werden
	er, sie, es	wird	wurde	ist ... geworden	war ... geworden	wird ... werden
Flertal	wir	werden	wurden	sind ... geworden	waren ... geworden	werden ... werden
	ihr	werdet	wurdet	seid ... geworden	wart ... geworden	werdet ... werden
	sie, Sie	werden (bliver)	wurden (blev)	sind ... geworden (er blevet)	waren ... geworden (var blevet)	werden ... werden (vil blive)

Regelmæssige udsagnsord

Regelmæssige udsagnsord, fx *sagen*, bøjes på følgende måde:

	Nutid	Datid	Førnutid	Førdatid	Fremtid	
Ental	ich	sage	sagte	habe ... gesagt	hatte ... gesagt	werde ... sagen
	du	sagst	sagtest	hast ... gesagt	hattest ... gesagt	wirst ... sagen
	er, sie, es	sagt	sagte	hat ... gesagt	hatte ... gesagt	wird ... sagen
Flertal	wir	sagen	sagten	haben ... gesagt	hatten ... gesagt	werden ... sagen
	ihr	sagt	sagtet	habt ... gesagt	hattet ... gesagt	werdet ... sagen
	sie, Sie	sagen (siger)	sagten (sagde)	haben ... gesagt (har sagt)	hatten ... gesagt (havde sagt)	werden ... sagen (vil sige)

5

Uregelmæssige udsagnsord

Uregelmæssige udsagnsord, fx *schlafen*, bøjes på følgende måde:

	Nutid	Datid	Førnutid	Førdatid	Fremtid	
Ental	ich	schlafe	schliefe	habe ... geschlafen	hatte ... geschlafen	werde ... schlafen
	du	schläfst	schliefst	hast ... geschlafen	hattest ... geschlafen	wirst ... schlafen
	er, sie, es	schläft	schliefe	hat ... geschlafen	hatte ... geschlafen	wird ... schlafen
Flertal	wir	schlafen	schliefen	haben ... geschlafen	hatten ... geschlafen	werden ... schlafen
	ihr	schlaft	schlieft	habt ... geschlafen	hattet ... geschlafen	werdet ... schlafen
	sie, Sie	schlafen (sover)	schliefen (sov)	haben ... geschlafen (har sovet)	hatten ... geschlafen (havde sovet)	werden ... schlafen (vil sove)

Mådesudsagnsord/Modalverber

Mådesudsagnsord angiver en særlig måde, hvorpå man kan udføre en handling.

Der findes 6 mådesudsagnsord.

1. <i>dürfen</i>	måtte (have lov til)	en tilladelse
2. <i>können</i>	kunne (have evne til)	en evne
3. <i>mögen</i>	kunne lide, have lyst til, gide	en indrømmelse
4. <i>müssen</i>	måtte, skulle (være nødt til)	en nødvendighed
5. <i>sollen</i>	skulle, burde (have pligt til)	en pligt
6. <i>wollen</i>	ville (have vilje til)	en vilje

6

Mådesudsagnsordene og *wissen* bøjes på følgende måde i nutid og datid:

	Nutid	dürfen	können	mögen	müssen	sollen	wollen	wissen
Ental	ich	darf	kann	mag	muss	soll	will	weiß
	du	darfst	kannst	magst	musst	sollst	willst	weißst
	er, sie, es	darf	kann	mag	muss	soll	will	weiß
Fiertal	wir	dürfen	können	mögen	müssen	sollen	wollen	wissen
	ihr	dürft	könnt	mögt	müsst	sollt	wollt	wisst
	sie, Sie	dürfen	können	mögen	müssen	sollen	wollen	wissen

	Datid	dürfen	können	mögen	müssen	sollen	wollen	wissen
Ental	ich	durfte	konnte	mochte	musste	sollte	wollte	wusste
	du	durftest	konntest	mochtest	musstest	solltest	wolltest	wusstest
	er, sie, es	durfte	konnte	mochte	musste	sollte	wollte	wusste
Fiertal	wir	durften	konnten	mochten	mussten	sollten	wollten	wussten
	ihr	durftet	konntet	mochtet	musstet	solltet	wolltet	wusstet
	sie, Sie	durften	konnten	mochten	mussten	sollten	wollten	wussten

Brennen-gruppen

Udsagnsord i brennen-gruppen bøjes på følgende måde:

Navnemåde	Nutid 3. person ental	Datid 3. person ental	Førnutid 3. person ental
brennen	er brennt	er brannte	er hat ... gebrannt
kennen	er kennt	er kannte	er hat ... gekannt
nennen	er nennt	er nannte	er hat ... genannt
rennen	er rennt	er rannte	er hat ... gerannt
senden	er sendet	er sandte	er hat ... gesandt
wenden	er wendet	er wandte	er hat ... gewandt
bringen	er bringt	er brachte	er hat ... gebracht
denken	er denkt	er dachte	er hat ... gedacht

7

Tillægsord som attribut

Når tillægsord står foran et navneord, siger vi, at det står som **attribut** (tillægsordet lægger sig til navneordet). Tillægsordets endelse retter sig efter navneordets køn, tal (ental, flertal) og kasus.

Tillægsordenes svage endelser

	Hankøn	Hunkøn	Intetkøn	Flertal
Nominativ	-e	-e	-e	-en
Akkusativ	-en	-e	-e	-en
Genitiv	-en	-en	-en	-en
Dativ	-en	-en	-en	-en

Tillægsordenes stærke endelser

	Hankøn	Hunkøn	Intetkøn	Flertal
Nominativ	-er	-e	-es	-e
Akkusativ	-en	-e	-es	-e
Genitiv	-en	-er	-en	-er
Dativ	-em	-er	-em	-en

Husk, når du skriver tysk!

Her følger en liste med nogle vigtige grammatiske områder, som du skal tænke på, når du skriver tyske tekster.

1. Navneord

Navneord skrives med **stort begyndelsesbogstav**, fx *die Party*.

Køn: Navneord inddeles i tre køn: hankøn (m), hunkøn (f) og intetkøn (n).

Tal: Navneord optræder i 3. person ental og 3. person flertal.

Kasus: Navneord kan optræde i fire kasus:

Nominativ (grundledsfald)	analysetegn: ×/N
Akkusativ (genstandsfald)	analysetegn: △/A
Genitiv (ejefald)	analysetegn: G
Dativ (hensynsfald)	analysetegn: □/D

2. Udsagnsord

Gruppe: Udsagnsord kan inddeles i forskellige grupper, fx hjælpeudsagnsord, regelmæssige- og uregelmæssige udsagnsord.

Person/tal: Udsagnsord optræder i 1., 2., 3. person ental og 1., 2., 3. person flertal. Grundledet i sætningen bestemmer udsagnsleddets person og tal (kongruens).

Tid: Udsagnsord kan optræde i forskellige tider, fx nutid, datid, førnutid og fremtid. Sammensatte udsagnsord (førnutid, førdatid og fremtid) skilles på tysk.

3. Tillægsord

Omsagnsord: Tillægsordet er **ubøjet** (ingen endelse): *Die Tomate ist rot.*

Attribut: Tillægsordet skal altid have tilføjet enten en **svag** eller en **stærk** endelse:

<i>Der kleine Mann</i>	→ bøjet artikel foran tillægsord + svag endelse på tillægsord
<i>Ein interessantes Buch</i>	→ ubøjet artikel foran tillægsord + stærk endelse på tillægsord
<i>Gute Filme</i>	→ ingen artikel foran tillægsord + stærk endelse på tillægsord

Gradbøjning: Tillægsord gradbøjes med endelser:

<i>Die Musik ist schön.</i>	(1. grad)
<i>Die Musik ist schöner.</i>	(2. grad)
<i>Die Musik ist die schönste.</i>	(3. grad)
<i>Die Musik ist am schönsten.</i>	

4. Forholdsord

durch, für, gegen, ohne, wider, um

styrer altid akkusativ.

aus, bei, mit, nach, seit, von, zu

styrer altid dativ.

an, auf, hinter, in, neben, über, unter, vor, zwischen

styrer akkusativ ved bevægelse.
styrer dativ ved forbliven på stedet.
Se på udsagnsleddet!

außerhalb, statt, wegen, während

styrer altid genitiv.

9

5. Bisætninger

Bisætninger indledes med et underordnende bindeord, fx *dass, weil, wenn, als*.

Udsagnsleddet står til sidst i bisætninger.

6. Tidsangivelser

Bestemt tidsangivelse står i akkusativ.

En ubestemt tidsangivelse står i genitiv.

7. Forvekslingsord

nach Hause (på vej hjem)
zu Hause (hjemme)

werden (at blive)
bleiben (at forblive)

dass (at)
das (den, det)

wenn (når, hvis)
wann (hvornår)

